

Szegedi Ünnepi Hetek

Ma este János vitéz

Ma, vasárnap este Kacsóh Pongrác népszerű daljátéka, a János vitéz kerül a Dóm előtti színpad közönsége elé. Jobboldali képünk: jelenet az előadásból. A szerelmes francia királykisasszony (Dunszt Mária) és a győzedelmes János vitéz (Palcsó Sándor) kettőse.

A falu csőszé

A kalap kajja, a bot görbe, a szűr rongyos — csősz-mundér. A léptek csőszléptek — lassúak, billegők, egymásba kaszálóak. Csak a tekintet nem csősztekintet, mert akárhogy is nézzük, Alfonsoznak nem csőszarca van...

Igen, Alfonsoznak! A kajja kalap alól ugyanis az ő művésziprofilja villan elő. Ő viseli a rongyos szűr, s ő forgatja a görbe botot is; ezen a félig őszi esteken ő próbálja a szabadteri játékok János vitéz-előadásának csőszszerepét.

De Alfonsoznak nem ez az első szegedi próbája.

— Hogy is volt?

— Mentem az utcán, 1945-ben, Szegeden. Meglátott kedves színészbarátom, Káldor Jenő. Odajött hozzám, s azt mondta, menjek, játszom velük, már dolgozik a színház. Mentem. Először a Mosoly országában volt egy táncfésztől Szikszai Vikivel — minden előadásom ismételnünk kellett. Aztán még a Hamletben is játszottam, én voltam Gildens-tern... Sikeresem volt!

— Miért ment fel mégis Pestre?

— Mert megtudtam, hogy él a feleségem...

Alfonzó később sem lett hűtlen Szegedhez. Volt itt önálló estje, s vendégszerelt itt máskor is. Szereti Szegedet.

— Olyan, mint Verona — mondja, míg az apró szemű, október végi eső elől a díszletfalak kunyhója alá húzódik. — Tizenkét évig éltem külföldön, én aztán tudom, hogy milyen szép ez a város.

A szabadteri játékok meghívása mégis váratlanul érte. Még ágyban feküdt, amikor egy kora reggel rácsöngetett Tari János. Először azt hitte, valaki hecből hívja, s le is csapta a telefonkagylót. Csak a második csöngetés után tisztázódott, hogy tényleg egy „igazi” meghívásról van szó.

— Tetszik a szerep?

— Nagyon izgat! En nem egy agyonrészedett ágrólszakadtnak, hanem egy csavaros eszű, okos parasztnak akarom megformálni az én csőszömet, Olyan figurának, akit a szegényesége kényszerít rá, hogy okos legyen.

— Az okos csősz csősz-mundéját, csőszlépteit hét-nyolc éven nézik majd Szegeden. Játszott már ekkora publikum előtt?

— Hétszer ekkora előtt is! Rigában egyszer 35 ezer ember előtt léptem fel...

— Hogyan kell 35 ezer embernek játszani?

— Ahogy egynek, pontosan úgy!

Alfonzó

— Nagyon jól együtt vagyunk! Igen jó kezekben van a színház. A vezetés „odafigyel” arra, amit csinál, s igyekszik mindenre frissen reagálni. Különben is, a kabaréban ez a legfontosabb, a friss reagálás. Nem lehet elválasztani ezt a műfajt a napi politikától, mindenre rezonálni kell. A nevetés igen jó szelep — feloldja a feszültséget.

— Tehát a magyar politikai kabaré...

— ... jó úton halad. Tetszik a Mikroszkóp Színpad folyton változó műsora is, éppen a frissességéért, s azt hiszem nálunk is jól alakulnak a dolgok.

— Még egy kérdés: mit csinál szabad idejében Szegeden?

— Pihenek, sétálok! Nemcsak a négy előadásra, de tízenegy teljes napra jöttem ide. Örülök, ha az utcán felismernek az emberek, s még jobban örülök, ha egy-egy érdekesebb figurával találkozom. Én már régen tudom: közel kell menni az emberekhez, nézni kell őket, hallgatni kell rájuk. S azt hiszem, ez nemcsak a színészek számára hasznos „elfoglaltság”...

— S jelenlegi „munkahelye”, a Vidám Színpad? Ott van társulat?

AKÁCS LÁSZLÓ

Megkezdődtek az Aida próbái

Mikó András rendező irányításával pénteken este megkezdődtek Verdi Aida című operájának próbái a szabadteri játékok színpadán. A színpadon elhelyezett hatalmas emelvényrendszer pénteken este, az első próbán egyelőre még csak a vázlatát, a „csontvázat” mutatta Varga Mátyas monumentális díszlettervének, de a próba céljaira természetesen még ebben a befejezetlen állapotban is alkalmas volt.

Az első próbán a statisztéria, az énekkar és a balettkar, valamint a szegedi szólisták dolgoztak, zongorakísérettel és Szalay Miklós karigazgató vezényletével. Hagyományos szokás szerint nem zenei próba folyt, hanem a „járásokat” tanulta-gyakorolta a statisztika tömege és a kórus.

Nagyon előrehaladott állapotú produkciót mutatott be viszont a Barkóczy Sándor vezette tánckar. Mozgalmas, lendületes balettet láthat majd az Aida szabadteri elő-

adásának közönsége, tele érdekes meglepetésekkel, stílusos látványokkal, többek között például egy érdekes „kigyótáncsal”.

A külföldi szólisták, Maria Biesu, a moszkvai nagyszínház tagja (Aida), Pedov Lavirgen, a barcelonai opera művésze (Radames) és Peter Glosop, a londoni Covent Garden tagja (Amonasro) kedden érkeznek Szegedre.

Az első főpróbára csütörtökön este kerül sor.

A SZEGEDI SZABADTERI JÁTÉKOK
IGAZGATÓSÁGA AZ AIDAHOZ

férfi statisztákat még felvesz!

Jelentkezés: augusztus 5-én, hétfőn, délután 5 órakor a Dóm téren.

Befejeződött a szakszervezeti táncfesztivál

Ha a magyar táncokról, a hazai együttesek csütörtök esti műsoráról azt írtuk: halnyabbra sikerült a tavalyinál — a tárgyilagosság megkívánja, hogy a szakszervezeti néptáncfesztivál második napi programjának értékeléséhez erről a mérlegről induljunk. Az elmúlt évi seregszemléhez történő igazítástól, összevetéstől. Mert péntek este az újszegedi szabadteri színpadon a külföldi vendégegyüttesek produkciói visszakéntelték, kiigazították a fesztivál színvonalának passzív mérlegnyelvét.

Hogy a Népek tánci címmel összeállított műsor tartalmilag gazdagabbá, színesebbé váljon a tavalyinál — egyik fontos körülménye: idén már négy külföldi együttest láttunk. Az NDK-ból érkezett hajerswerdei házgyár-építő kombinát táncosai és a romániai savinesti műanyaggyár együttese önálló „blokk-műsort” adott, míg a szovjet udmurt autonóm köztársaság izsevszki gépgyárának táncgyüttese, meg az újvidéki Svetozar Markovic Kultúregyesület táncsoportja külön számokat válogatott a repertoárjából. A német együttes ötletes fogaskombinációkra koreografált bajor táncszvitje, a foglalkozás jellegzetes pillanatait, jellegzetes eszközökkel, csákllyákkal meglevenítő bányász-tánc és az ugyancsak tematikus igényű, a favágók ritmikusa mozgását tánclepedősekké rendező-formáló Thüringiai rózsagyűjtők — a tevékeny, szorgalmas ember munkaszerepét fogalmazták meg. A moldvai nép dalait, táncait szedte csokorba a román együttes — azt a vibrálóan érzékeny, feszes ritmussal lélegző fölkör-gyűjteményt, mely „zenévé és táncá alakította a Csaló örökkévalóságát és a Beszterce rohanó áradatát.” Sodró lendületű, lebirhatatlan

erejű; fenséges kompozícióvá. A szovjet együttes udmurti csemettyüs tánci kocsogós-kelletős „eszközös”, urali táncuk a vasárnap délutáni sétából táncra perdülő falusi kolhozistákat idézte — Mojszejevékre emlékeztető csipkés-tarajos saszszélépésekkel, csoszogós törpejárással ékítve. Nagy sikert aratott az újvidéki csoport fergeteges ferítánca, a sumadijai és Morava menti szokásokat tömör, zárt sorokra igazító kartánc, meg a Vranjéból ellesett törökös hangvételű városi és cigánytáncok komótos előadása.

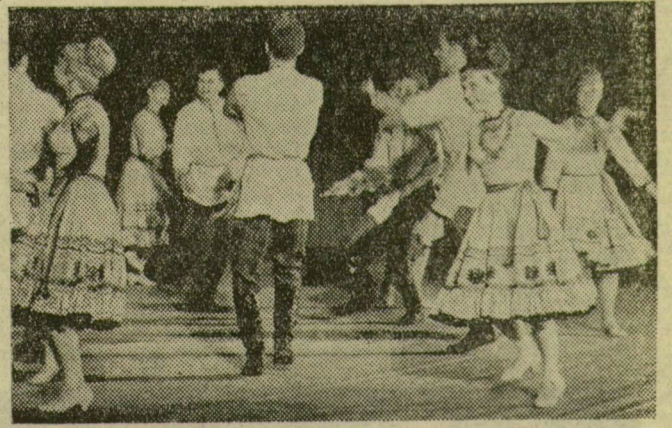
A fesztiválon hagyomány, hogy záróprogramként neves fővárosi együttesek tartanak szakmai bemutatót a szegedi színházban. A rendezés szerint zárkóról, táncosoknak, szakembereknek egyaránt hasznos tapasztalatokkal, tanulságokkal szolgáló rendezvény immár harmadik éve enged bepillantást az együttesek műhelytitkaiba. A bemutatott produkciók a már eljáratott, magukénak fogadott népi kifejező eszközök birtokában, újszerű: korszerű fogalmazásban, me-

kítését tartotta. A teljes fel-tárást, a maximális tény-anyaggal bíró dokumentációt. Az elműlő valóságnak ezt a megható „begyűjtését” természetesen nem a kivülről hideg érzékletlenségével végeztek el a legjobb munkák alkotói, hanem filmjeikbe a búcsúzásnak — néha nem is kevés — nosztalgiaját is be-lopották, mintegy tisztelet adva így a hajdan oly ügyes ujjakat ma már egyre nehezebben helyükre parancsoló öreg mestereknek.

Ezek az öreg mesterek tűntek fel ugyanis a legtöbb szemle-filmeken. A különös származást már régen a padlón tartó kötélverő, a maga mintázta ingbe hajlongó kékfestő, a cifra botokat s még cifrább sötartókat faragó pásztor — egyszerűen azoknak a kétkezi mesterségeknek a képviselői, amelyek éppen jelen években múlnak ki végképp több évszázados — vagy akár évezredek — szolgálatuk után.

Az öreg kötélverőn, kékfestőn, fafaragón kívül természetesen még sok egyéb mesterség, népművészeti ág képviselőjét is láthatták az

Folytassuk ez utóbbiakkal, amelyek egyben a néprajzi filmek készítésének iskolapéldáiként is felfoghatók. Legjobb erényük a választott témájukhoz való teljes hűség, az az alkotói „hozzáállás”, amely elsőrendű kötelességének a feldolgozásra szánt néprajzi sajátosság lehető legteljesebb megörö-

Részlet az udmurti táncok műsorából

részen szólnak a máról. És természetesen a ma emberéhez — szinkronban a modern művészetek tájékozódási érzékenységgel. Ezúttal a műsor fő vonalát a Bartók zenéjére készült kompozíciók alkották. Közülük is kitűnt az F—dúr rondó asz-szimmetrikus térformáival, kompozíciós beállításával (Vasas táncgyűttes), a finom hangvételű Három csikme-gyei népdal zenére lélegző, vele harmónikus azonosuló lánytánca (Építők Vadrózsák együttes) valamint az Angoli Borbála balladisztikus hangvételű előadóműve (VDSZ Bartók Béla együttes.)

A néptáncfesztivál befejező aktusaként a Szakszervezetek Megyei Tanácsa tegnap este fogadta a külföldi és a hazai táncsoportok vezetőit és a néprajzi filmszemle rendezőit. Dr. Németh Lajos, az SZMT mb. vezető titkára mondott köszönetet a két rangos szegedi nyári rendezvény közreműködőinek és emléklapokat nyújtott át valamennyi szereplő együttesnek.

N. I.

Folklór-filmek szemléje

Erdeklődők — köztük a vég-re felfedezett s meg is örökített parasztfestőket — mégis a legtöbb örömet az egy iparág egy művelőjéről készült feldolgozások okozták. S nemcsak azért, hogy talán a legeslegutolsó pillanatban rögzítették celluloidra az eltűnő tárgyakat s a velük kihalt mozdulatokat, de azért is, mert ezek emberközpon-tú munkák éreztették meg a leginkább, hogy micsoda időt és erőt kívánó birkózással hódolt csak meg a ma már olyan könnyen szolgálatra kényszeríthető anyag.

A filmszemle külsőségei persze nem voltak „fesztiváliak” — jövőre talán jobb lenne egy centrumhoz közelebb eső, s reprezentatívabb helyiségben megrendezni a vetítéssorozatot.

Szeged legkisebb fesztiválja megtette a legfontosabb lépést: az elsőt. Elindult, hogy idősebb program-testvé-reihez hasonlóan határainkon túl is ismert rendezvényé-nyőjön. Biztos indulása gyors haladást ígér...

A. L.

Odaitélték a díjakat

Szombaton, a késő esti órákban fejeződött be az I. Országoos Néprajzi Filmszemle. A bemutatott filmek pályázatának eredményeit Jancsó Miklós film-rendező, a zsűri elnöke ismertette. A hivatásos filmek első díját Lakatos Vince nyerte el, második Moldován Domokos lett. Az amatőrök közül ketten kaptak első díjat: a jászvági filmklub és dr. Németh

András, szegedi amatőr-film-es, aki A pék című munkájával érdemelte ki az elismerést. Az amatőrök második díját Boglár Lajosnak ítelték oda. A filmszemle záróünnepségén vette át Lakatos Vince film-rendező a miskolci rövid-film-fesztivál nemzetközi díját is, amelyet a nemzetközi CIDALC-szervezet adományozott neki. Bocskoromon van egy szak című munkájáért.

VASÁRNAP,
1968. AUGUSZTUS 4.

DEL-MAGYARORSZAG 5